

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Etelä-Karjalan liitto kannattaa työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun siirtoa kunnille. Kunnilla on vahva tahtotila ja kyky vaikuttaa alueensa elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn.

Uudistuksen onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että uudistuksen rahoitus ja resurssointi ovat uudistuksen tavoitteisiin nähden riittävät.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Tavoitteet ovat perusteltuja: työvoiman saatavuuden parantaminen ja työllisyyden edistäminen koko alueen ekosysteemiä hyödyntäen. Annettu esitys ei kuitenkaan juurikaan tarjoa uusia keinoja työttömyyden pienentämiseen vaan keskittyy pitkälti siihen, että palvelujen järjestämisvastuu siirretään sellaisenaan valtiolta kunnille. Suurin toive tavoitteiden saavuttamiseksi kohdistuu kannustavaan rahoitusmalliin. Tärkeimmäksi vaikutusmekanismiksi mainitaankin kannustava rahoitusmalli, joka suosii kuntia/alueita, jotka onnistuvat vähentämään työttömyyttä ja kasvattamaan työllisyyttä.

Kannustavan rahoitusmallin lisäksi tarvitaan myös muita työllisyyttä vahvistavia toimia, jolla puututaan erityisesti työnteon kannusteisiin. Jotta uudistus saavuttaa sille asetetut tavoitteet, tulisi tehtävien resurssoinnin ja rahoituksen olla oikeasuhtaista. Myös siirrettävien tehtäväkokonaisuuksien tulee olla asiakaslähtöisiä ja selkeitä palvelukokonaisuuksia.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Työnhakijoiden ja työnantajien palvelut oltaisiin esityksen mukaan siirtämässä pääosin kuntien tehtäväksi. Vaatimus yhdenvertaisista palveluista ohjaa jo itsessään kunnat vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla, joissa tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä.

On perusteltua, että järjestämisvastuu rajataan kunnille, joiden työvoimapohja olisi vähintään 20 000 henkilöä. Te-palvelut tulee organisoida riittävän laajoille työssäkäyntialueille. Merkittävä osa

työttömistä työnhakijoista tarvitsee työllistymisensä tueksi sosiaali-, terveys-, ja kuntoutuspalveluja. Näiden järjestämistä vastuu on siirtymässä 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille. Monialaisen yhteistyön toteuttaminen on vaikuttavampaa ja kustannustehokkaampaa, kun hyvinvointialueen alueella on vain yksi te-viranomainen.

Etelä-Karjalassa on jo käynnistetty TE2024-uudistuksen valmistelu maakunnalliselta pohjalta ja alueen kunnat ja kaupungit ovat tehneet jo nyt alustavat sitoumukset alueelliseen valmisteluun ja valmistelun resurssointiin sitoutumiseksi.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Lakiesityksen keskeiset tavoitteet eli alueiden elinvoiman vahvistaminen, työllisyysasteen nostaminen ja nykyistä tehokkaampi työllistyminen avoimille työmarkkinoille ovat sinällään tärkeitä tavoitteita ja näillä toimilla toivottavasti pystytään ehkäisemään työttömyyden pitkittymistä.

Lakiuudistus sisältää kuitenkin myös kohtia, jotka heikentävät niiden työttömien henkilöiden tilannetta, joilla ei ole edellytyksiä sijoittua avoimille työmarkkinoille (mm. kuntouttavaan työtoimintaan ja palkkatukeen liittyvät muutosehdotukset). Lakiesityksessä tulisi vahvemmin ottaa kantaa myös vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien tilanteeseen ja määritellä selkeämmin palvelut, joita ko. asiakasryhmälle pitää pystyä turvaamaan.

Kuntien tehtävät kasvavat uudistuksessa merkittäväällä tavalla. Valtio on sitoutunut korvaamaan tehtävien siirron myötä kunnille siirtyvät kustannukset ja myös siirrosta aiheutuvat muutuskustannukset täysimääräisesti. Etelä-Karjalassa muutostyö on käynnistetty kuntien omalla kustannuksella, mutta kuntien mahdollisuus resursoida henkilöstöä muutoksen vaatimiin tehtäviin on rajallinen. Esitetyn uudistuksen rahoitusmalliin liittyy merkittävä riski kunnan talouden tasapainolle. Kompensaatio ja tasausmenettelyn määrittäminen poikkileikkaustilanteessa heikentää sellaisten kuntien talouden tasapainoa, joissa on jo ennestään suuri rakenteellinen työttömyys ja joissa pitkäaikaistyöttömyyden ratkaisu työllistämistoimilla on epätodennäköistä. Lisäksi esityksen kuntakohtainen kustannusten nykytila on muodostettu laskennallisesti, koska työvoimapalveluita ei nykyisin järjestetä kuntakohtaisesti.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Muutoksen toimeenpano vaatii laajaa yhteistoimintaa. Yhteistoiminnan toteuttaminen edellyttää valtion ja kuntien välistä avointa, selkää ja ratkaisukeskeistä keskustelua sekä sitoutumista muutoksen edistämiseen ja toteuttamiseen.

Esityksen mukaan perehdytysohjelma on osa muutosohjelmaa, ja se suunnitellaan yhdessä kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Perehdytysohjelma pitäisi käynnistää hyvissä ajoin ennen uudistuksen voimaantuloa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

10 §:n mukaan henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan. Esityksen mukaan henkilöasiakas voi asioida tietyin edellytyksin muuallakin kuin kotikuntansa mukaisessa työvoimaviranomaisen palvelupisteessä. Henkilöasiakas voisi hakea palvelua myös muulta kuin kotikuntansa mukaan määräytyvältä työvoimaviranomaiselta, jos hän asuu tai oleskelee muussa kunnassa tai muun työllisyysalueen kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti työn, opiskelun, vapaa-ajanvieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavaan syyn vuoksi. Esityksen mukaan kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty työttömyysetuuden saajan kotikunnaksi. Rahoituksen näkökulmasta työssäkäyntialueen määritelmää tulisi täsmentää siten, että henkilöasiakkaan kotikunta ja sen työssäkäyntialue sisältyvät aina alueeseen, jolta henkilöasiakas on ensisijaisesti velvollinen hakemaan työtä. Nykyinen muotoilu johtaa tilanteisiin, jossa henkilöasiakkaan virallinen kotikunta maksaa kustannukset, vaikkei henkilöasiakas tosiasiallisesti asu kotikunnassaan ja ei hae edes työtä kotikunnan työssäkäyntialueelta. Asia tulisi ratkaista ja tarkastella kuitenkin siten, ettei se estä myöskään työllistymistä toiselle alueelle, mikäli se on työnhakijan näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Etelä- Karjalassa ollaan sitouduttu alueelliseen valmisteluun ja valmius yhteistoimintaan on olemassa. Luottamalla kuntien kykyyn, osaamiseen ja haluun järjestää palvelut parhaalla mahdollisella tavalla löydetään kullekin alueelle parhaat tavat palveluiden organisointiin ja yhdyspintahaasteiden minimointiin. Vaatimus yhdenvertaisista palveluista ohjaa jo itsessään kunnat vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla, joissa tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Säännökset vastaavat nykyistä (2.5.2022 voimaan tullutta uutta asiakaspalvelumallin säännöksiä) ja sen kehittämistarpeet ovat varmuudella niin KEHA-keskuksen kuin ELY-keskuksen tiedossa. Palvelujen tuottamisen kannalta on tärkeää huolehtia riittävästä rahoituksesta palvelujen tuottamiseen ja hankintaan asiakaspalvelumallin vaatimukset huomioiden.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Pidempään työttömänä olleiden asiakkaiden kohdalla palveluprosessit ovat pitkiä ja erityisesti työkyvyssä olevien haasteiden selvittämisen päävastuu ja palveluprosessit ovat pitkälti tulevan hyvinvointialueen vastuulla. Kunta tai tuleva työvoimaviranomainen ei voi vaikuttaa näiden prosessien toimivuuteen ja resurssointiin. Työnhakuvelvollisuuden asettamista tulisikin selkiyttää ja varmistaa kannustavan rahoitusmallin toimivuus ja oikeudenmukaisuus erityisesti niissä tapauksissa, joissa asiakkaalla on hoitosuhde kesken sosiaali- ja terveystieteiden puolella. Samoin kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden työnhakuvelvollisuutta tulisi selkiyttää. Kuntaa ei voi rangaista työ- ja toimintakyvyn haasteista, joiden hoitoprosessista se ei ole enää vastuussa. Näiden hyvinvointialueelle ohjautuneiden asiakkaiden osalta rahoitusmalli voisi olla samantyyppinen kuin on sairauslomalla olevan työntekijän, jossa Kelalta saa korvauksen.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Työvoimakoulutusten suhteen on tärkeää mahdollistaa ja edelleen kehittää rakentavaa vuoropuhelua koulutussektorin ja työnantajien kanssa. Esityksen mukaan henkilöasiakas voisi hakeutua minkä tahansa työvoimaviranomaisen järjestämään työvoimakoulutukseen tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen siitä riippumatta,

mikä työvoimaviranomainen on sopinut koulutuksen järjestämisestä. Kotikunta olisi velvollinen korvaamaan myös koulutuksesta aiheutuvat kustannukset. Esitettyä säännöstä tulee täsmentää työvoimakoulutuksen tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun työvoimakoulutuksen osalta siten, että koulutukseen hakeutuminen tulee perustua voimassa olevaan työllistymissuunnitelmaan.

Uudistuksen myötä koulutuksen järjestämisestä sopimisen työmäärä voi lisääntyä, sillä työvoimaviranomaisten toimivien sopijaosapuolien määrä kasvaisi.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Muutosturvakoulutus on uusi säädös. Sen kustannukset tulee korvata täysimääräisesti kunnille.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Lakiesityksessä esitetään palkkatuen osalta sääntelyä muutettavaksi siten, ettei palkkatukea olisi jatkossa mahdollista myöntää kunnalle, kuntayhtymälle eikä näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle. Kunnilla ja kuntien omistamilla yhtiöillä on ollut varsinkin heikossa työmarkkina-asemassa sekä pitkään työttömänä olleiden työllistämässä merkittävä rooli. Jos kunnat eivät voi enää hyödyntää palkkatukityökalua tulee tämän tilalle luoda

korvaava järjestelmä. Kaikki kunnat eivät voi palkata normaalin rekrytointiprosessin kautta useita henkilöitä kuntaan osana työllistämistoimenpidettä. Pienissä kunnissa ei ole heille sopivia tehtäviä eikä tarvittavaa määrää ohjausresursseja. Kuntien tulee myös voida uudelleen ohjata palkkatuella palkattu tai velvoitetyöllistettävä henkilö.

Kunnan palkkatukityöllistäminen on toiminut askeleena kohti avoimia työmarkkinoita. Aiemmin kuntaan palkkatuella työllistettyjen kustannusten huomioiminen osana valtionosuutta ei saa vaarantaa heikommassa asemassa olevien työllistymismahdollisuuksia. On iso riski, että kuntien mahdollisuudet rekrytoida normaalin rekrytointiprosessin kautta tulee väistämättä vähentämään tarjottavia työmahdollisuuksia, kun huomioidaan määräaikaisuuden perusteet. Lisäksi on huomioitava, että palkkatuen merkitys on erittäin pieni, mikäli yrittäjällä on tarve rekrytoida. Yritysten kyky rekrytoida riippuu pitkälti taloustilanteesta ja aidosta tarpeesta, johon kunta ja tuleva työvoimaviranomainen voi vain vähän vaikuttaa. Kun tarve rekrytointiin ilmenee, ovat yritykset yleensä valmiita maksamaan osaavasta työvoimasta.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien

kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

Velvoitetyön järjestämisestä aiheutuviin palkkakustannuksiin ei maksettaisi erikseen palkkatukea.

Kunnalle maksettaisiin työvoimapalveluiden järjestämiseen valtionosuutta, josta säädettäisiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa. Valtionosuuteen luettaisiin mukaan velvoitetyöstä aiheutuvat palkkakustannukset palkkatuen määrää vastaavalta osin. Tämä tarkoittaisi sitä, että 50 % työllistetyistä aiheutuvista 10 luvun 5 §:ssä tarkoitetuista palkkatuella katettavista palkkakustannuksista olisi mukana valtionosuuden kustannuspohjassa.”

Velvoitetyöllistettävien määrä vaihtelee eri vuosina ja on ennakoimatonta lyhyelläkin tähtäyksellä.

Velvoitetyön jäädessä yksin kuntien vastuulle on syytä huomioida, että hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä noin puolet kuntien tehtävistä siirtyy hyvinvointialueille ja kuntien mahdollisuudet tarjota velvoitetyötehtäviä kaventuu merkittävästi. Kunnilla ei välttämättä ole tarjota työtä omasta organisaatiostaan kaikille työllistämisvelvoitteen piiriin tuleville tälläkään hetkellä, joten heitä on sijoitettu toisten työnantajien palvelukseen. Työllistettäviä henkilöitä tuleekin edelleen voida siirtää toisen työnantajan ns. käyttäjäyrityksen palvelukseen kun se palvelee työllistettävän henkilön etua.

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Jos järjestelmäkehittämisen vastuu jää valtiolle, tulee vastakin varmistaa, että kehittämistyötä ohjaavat niin kuntien kuin asiakkaidenkin tarpeet.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta

• edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Näemme erittäin kannatettavana esityksen 3§:n muutoksen, jonka mukaisesti asiakkaalla ei olisi enää aikarajaa TYP-palveluun pääsyssä, vaan palveluun pääsy perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Muutos asiakaskriteerissä voi kasvattaa myös palvelujen käyttöä mutta toisaalta aiemmin kohdennetuilla palveluilla voidaan nopeuttaa työllistymistä. Muutoksen vaikutukset monialaisen tuen yhteispalvelun resurssointiin tulee varmistaa yhteistoimintaan osallistuvien toimijoiden osalta.

Etelä-Karjalassa on pidetty tärkeänä valtakunnallista TYP-ohjausryhmää ja verkoston tukea, joten emme kannata valtakunnallisesta TYP-ohjausryhmästä luopumista. Tarvitaan valtakunnallista kehittämistä ja seurantaa, jotta palvelu on tasalaatuista koko maassa.

Esityksessä ei säädetä yhteistyösopimuksen tekemisestä. On tärkeää, että monialaisesta tuesta tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan tarkkaan mm. yhteistoiminnan resurssoinnista ja kustannusten jaosta. Lain viittaus riittävään resurssointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät toimintaresurssit.

Yhteisten kustannusten jakaminen 10§:n 2. momentin mukaisesti henkilöstön määrän perusteella ei ole kannatettavaa. Se johtaa herkästi TYP-työn aliresurssointiin ja siihen, että TYP-työhön osoitetaan vähemmän henkilöstöä, jotta yhteiset kustannukset saadaan pienemmiksi. Resurssointia tulisikin tarkastella laissa pitkäaikaistyöttömien määrä huomioiden ja määrittää henkilöstöresurssi suhteessa asiakasmäärään (vrt. hoitajamitoitus).

Lakiesityksen 16§:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja. Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös TYPin asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä määrin TYPin asiakkaiksi. Toimiva malli voisi olla sellainen, että Ohjaamon asiakkaana oleva nuori saisi Ohjaamosta yhden oven periaatteella tarvitsemiaan palveluja monialaiset palvelut mukaan lukien. Ohjaamo on vakiinnuttanut paikkansa ja on tunnettu brändi. Etelä-Ka Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Etelä-Karjalassa Ohjaamo on kytketty osaksi TYP-johtoryhmää. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Etelä-Karjalan eri toimijoiden yhteinen huoli on päällekkäisten lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutusten arvioinnin haastavuus. Yhtäaikaiset muutokset rahoituksessa, hallinnossa ja työllistämishdoissa, ovat toiminnan ja talouden näkökulmista suuria riskejä. Uudistusten jaksottamista tulisikin harkita. Erityistä huolta kannetaan pitkään työttöminä olleiden työllistymismahdollisuuksien kaventumisesta: uudistus ei saa johtaa tilanteeseen, jossa vaikeimmin työllistettävien palvelut ja työllistyminen vaikeutuvat ja vastuu pirstoutuu työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen kesken.

Myös yrityspalvelujen kokonaisuuteen tulee kiinnittää edelleen huomiota, jotta uudistukselle asetetut tavoitteet toteutuvat.

Holtari Jami
Etelä-Karjalan liitto